

Kazimierz J. Pawelec

Przestępstwo prania pieniędzy w systemie prawa polskiego. Zagadnienia węzłowe

Uwagi wprowadzające

W przeciągu ostatnich dwóch miesięcy media donosiły o ogromnych stratach, jakie ponosi państwo w wyniku oszustw podatkowych, wyłudzeń kredytów bankowych, internetowego hazardu, wystawiania „lewych” faktur¹. Resort spraw wewnętrznych zapowiedział zdecydowaną walkę z tego rodzaju przestępczością², chociaż, jak na razie, efektów w postaci prawomocnych, skazujących wyroków sądowych nie wiadać. Od policyjnego ujawnienia „czegoś”, co zdaniem organów ścigania było przestępstwem, do wyroku skazującego jest długa droga, częstoć połączona z krzywdą niesłusznie oskarżonych ludzi³. Jednak przestępczość gospodarcza, i nie tylko, generuje ogromne zyski. Wystarczy wspomnieć o aferze Amber Gold, chociaż nie została jeszcze wyjaśniona, ale być może pokaże mechanizmy legalizowania pieniędzy z dzia-

¹ Na przykład: G. Z a w a d k a, *Miliardy płyną do bandytów*, Rzeczpospolita z 5 sierpnia 2013 r.; G. L e s i a k, *Wartość lewych faktur rośnie. Branże złomiariska i budowlana liderem*, Dziennik Gazeta Prawna z 29 lipca 2013 r.

² G. L e s i a k, *Białe kołnierzyki okradają państwo na setki milionów*, Dziennik Gazeta Prawna z 1 lipca 2013 r.

³ A. K i e ł b a s i ń s k i, *Biznes i prokurator*, GW z 1 lipca 2013 r.

łałości przestępczej⁴, co nazywane jest potocznie „praniem brudnych pieniędzy”.

Karalność prania pieniędzy w systemie prawa polskiego odwołuje się zarówno do wielu źródeł zarówno krajowych, jak też międzynarodowych. Przykładowo można wymienić ustawę z 26 czerwca 1997 r. – Kodeks karny⁵, ustawę z 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy⁶, ustawę z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa⁷, ustawę z 26 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym⁸, ustawę z 19 marca 2004 r. – Prawo celne⁹, ustawę z 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe¹⁰, ustawę z 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych¹¹, ustawę z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii¹², ustawę z 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary¹³, ustawę z 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu¹⁴ i inne. Z kolei do źródeł o charakterze międzynarodowym m.in. zaliczyć należy: Konwencję o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa z 8 listopada 1990 r.¹⁵, Konwencję Rady Europy o praniu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz finansowaniu terroryzmu z 16 maja 2005 r.¹⁶, a także dyrektywę 2005/60 Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 października 2005 r. w sprawie korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu¹⁷. Szcze-

⁴ R. Zieliński, *Wielka pralnia Amber Gold. Śledczy: część klientów Marcina P. nie potrafi wskazać źródeł pochodzenia środków na inwestycje*, Dziennik Gazeta Prawna z 17 września 2013 r.

⁵ Dz.U. nr 88, poz. 553 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2007 r., nr 111, poz. 765 ze zm.

⁷ Dz.U. z 2005 r., nr 8, poz. 60 ze zm.

⁸ Dz.U. z 2009 r., nr 3, poz. 11 ze zm.

⁹ Dz.U. nr 68, poz. 622 ze zm.

¹⁰ Dz.U. nr 1178, ze zm.

¹¹ Dz.U. z 2004 r., nr 4, poz. 27 ze zm.

¹² Dz.U. z 2012 r., poz. 124.

¹³ Dz.U. nr 197, poz. 1661 ze zm.

¹⁴ Dz.U. z 2000 r., nr 116, poz. 1216 ze zm.

¹⁵ Dz.U. z 2003 r., nr 46, poz. 394.

¹⁶ Dz.U. z 2008 r., nr 165, poz. 1028.

¹⁷ W. Filipowski, [w:] *Proceder prania pieniędzy i jego implikacje*, red. E.W. Pływaczewski, Warszawa 2013, s. 324-371.